

Yeni Bir Trafik Yöntemi:

OTOBÜS - TAKSİ (Taksi Gibi Çağrılan Otobüs)

Bundan altı yıl önce, Amerika'nın Los Angeles güneyindeki bir kasabada, yeni bir trafik yöntemi uygulanmaya başlanmış ve buna o zaman "Telefonu çevir ve bin!" adı verilmişti. Deneyden hoşlanan trafik plancılarının o zamanki bu buluşları, göz kamaştırıcı olduğu kadar çok da sade idi. Kentin normal otobüsleri dışında, yaklaşık 20 - 40 kişilik yedi tane küçük otobüs satın alınmış, ve taksi gibi kullanılacak olan bu otobüslere telsiz araçları yerleştirilmiştir. Bundan sonra otobüs isteğinde bulunan bir yolcu bu isteğini evinden telefonla garajlardaki istek merkezine bildirmekte, ve buradaki görevli de, kendi telsizi ile, nerede oldukları her an merkezce bilinen, servisteki otobüslerden en uygun ve yakın olanını bir kaç dakika, en sıkışık saatlerde yarım saat içerisinde, istek sahibinin evinin önüne göndermektedir. Bu iş için alınan ücret ise normal otobüs fiyatını aşmamaktadır.

Böylece rüzgârlı otobüs duraklarındaki yolucu bekleme gereği duymadan, özellikle kentin kenar semtlerindeki saat başı servis yapan büyük otobüsleri beklemeden yapılan bu kolay taşıma yöntemi, zamanında çok beğenilmiş, ve ilk önce Amerika'nın bir kısım kasabalarında, daha sonra da Amerika dışında Kanada, Japonya, İngiltere ve Fransa'nın bazı kasabalarında uygulanmaya başlamıştır. Son olarak yukarıda belirtilen faydalarından dolayı bu yöntemin uygulanması fikri Almanya'da da olgunlaşmaya başlamış ve ilk olarak 1 Haziran 1978'de başlanacak olan Hanover yakınındaki Wunstorf kasabası bu iş için seçilmiş bulunmaktadır. Öteki memleketlerden farklı olarak burada sistemin bilgisayarla çalıştırılması fikri kabul edilmiş ve böylece etkinlik artırılarak bir saat içindeki 45 istek yerine binden fazla isteğin karşılanabilmesi hesap edilmiştir.

emirle önündeki küçük pencere içinde, bundan sonra hangi durağa gideceğini okur.

Otobüs çağırma yönteminin Wunstorf'daki bu uygulamasında, deneme olması nedeniyle, başlangıçta sadece 17 otomatla yetinilmiştir. Aynı şekilde, Aralık ayında başlayacak olan Friedrichshafen çevresi için de 7 küçük otobüs, bilgisayar ve 27 - 250 arasında otomatı olan sınırlı bir alan planlanmıştır.

Bu yeni ulaştırma yönteminin getireceği faydalara gelince: Varılacak yere kadar olan yol kısalmakta, bekleme zamanı bir hayli azalmaktadır. Ayrıca, trafiğin seyrek olduğu saatlerde, otobüslerin boş veya çok az kişi ile gitmeleri ortadan kalkmaktadır. Trafikin sıkışık olduğu saatlerde her iki sistem birlikte çalışmaktadır, şöyle ki: Trafikin en yoğun olduğu hatlarda sabah ve akşam büyük otobüsler çalıştırılmakta, buna karşılık gündüzün, iş hayatının daha az yoğun trafik istegini ve akşamdan sonraki geceleri, yeni ulaştırma yöntemiyle ve hem de otobüs fiyatına kapılarının önüne bırakılmaktadır. Normal otobüs sistemiyle, çeşitli aktarmalarla, bir saatten fazla olan yolculuk, bu yeni yöntemle 20 dakikadan daha az sürede yapılabilmekte, çok çekici olan bu durum, sistemin yerleşmesinden sonra, bir kısım iş adamlarının kendi özel arabalarını bile artık her zaman kullanmaya gereksinime kalmadığı olanağını da yaratmaktadır. Böylece, en sıkışık saatlerde bile, her zaman arzu edilen akıcı bir trafiğin oluşu sağlanacak ve bu da kendiliğinden, idarenin yıllık işletme masraflarını etkiliyecektir: rahat bir trafik ve bunun sonucu, daha fazla sefer yaptırabilme olanağının getireceği otobüs sayısındaki tasarruf, yeni sistemin idareye getireceği yıllık ek masraflara denk olacaktır.

Bundan sonra yapılacak iş, sadece yolculuk yapacak kimselerin bu yeni sisteme alışmalarını ve onu benimsemelerini beklemektir. Çünkü yukarıda belirtilen faydaların hepsi, ancak hareketli bir yolculuk isteginin yapılmış olmasına bağlıdır. Yolcunun, gitmek istediği yerin düğmesine basabilmesi ve otomat tekniğine alışması gereklidir. Bir kez de, hem de otobüs fiyatına olacak bu rahatlığa alışıldı mı, gelecekteki yolculuklarda "Alo! Otobüs - Taksi" deyimini pek çok duyulacaktır.

Uygulama için her şeyden evvel kentin bütün yollarına, yolcuyla 300 metreden fazla yürütmeyecek sıklıkta "Çağırma Otomatları" yerleştirilmiştir. Bundan sonra, durak yerine gelen bir yolcunun otobüs çağırması çok kolay olup şu şekilde düzenlenmektedir: Yolcu ilk önce çok ufak bir para ödiyerek otomat üzerinde varmak istediği yerin düğmesine basar. Bu istek bir delikli kart yöntemiyle merkezdeki bilgisayara aktarılır ve orada başka taraftan gelen istekler de alınıp koordine edildikten sonra bir saniyeden az bir zaman içinde otomat küçük penceresinde, bu yolcu için kaç numaralı otobüsün gelmekte olduğu, ve yaklaşık olarak ne kadar zaman sonra varabileceğini ışıklı harflerle haber verir. Bu bekleme süresi, en sıkışık saatlerde bile 6 - 8 dakikayı geçmez. Bildirilen bu süre yolcuya uygun gelirse bu kez yazdırma düğmesine basarak ücretini öder ve biletini alır. Yazdırılan bu istek, bilgisayarda yine delikli kart yöntemiyle değerlendirilip en uygun olan otobüse, bundan sonra hangi durağa gideceğini haber verir. Bu haber, gerek şoförün önündeki küçük bir pencere içinde, ve gerekse otobüs içindeki büyük bir levhada, yolcuların görebileceği bir şekilde belli edilir. Otobüs istenilen bu durağa geldiğinde şoför, hemen düğmeye basarak suretiyle merkeze haber verir ve aynı anda da merkezden gelen yeni

HOBBY'den
Çeviren: Z. SOYDAN